

โอกาสของธุรกิจไทยในอุตสาหกรรมอาหาร และเครื่องดื่มในประเทศเวียดนาม

แผ่นที่ 1

อุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่มในเวียดนาม เป็นอุตสาหกรรมที่มีศักยภาพในการลงทุนของผู้ประกอบการไทย โดยเวียดนามมีการนำเข้าอาหารและเครื่องดื่มเป็นอันดับที่ 5 และนำเข้าเครื่องดื่มจากไทยเป็นอันดับที่ 2 ในปี 2559 และมีแนวโน้มที่จะนำเข้ามากขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยอัตราการเติบโตการนำเข้าอาหารและเครื่องดื่มจากไทยสูงถึงร้อยละ 8.8 ในปี 2559

ปัจจุบัน ธุรกิจไทยในอุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่ม ไปลงทุนในเวียดนามแล้วหลายราย ตัวอย่างเช่น

บริษัท เจริญโภคภัณฑ์อาหาร จำกัด (มหาชน) ทำกิจการฟาร์มสุกร ไก่ ไข่ กุ้ง ปลา โรงฆ่าสัตว์ โรงงานแปรรูปอาหาร และร้านอาหาร อาหารตราไก่อย่างห้าดาว มีการลงทุนในหลายจังหวัด ได้แก่ โฮจิมินห์ซิตี ดองโน บินห์เยือง บินห์ดิन्ह เตียนยาง เกิ่นเทอ เบินแจ ดักลัก ฮานอย และ ไฮเยือง

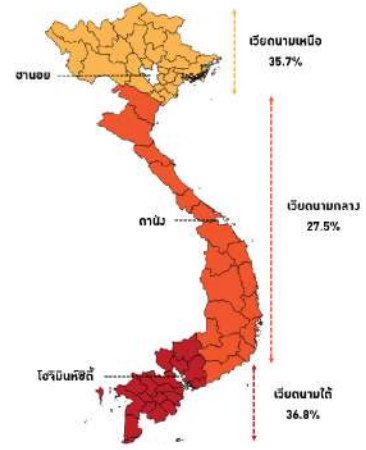
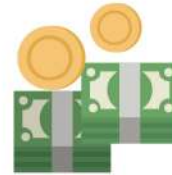

บริษัท ไทยฟู้ดส์ กรุ๊ป จำกัด (มหาชน) ก่อตั้งบริษัท Thai Viet Agri Group (TVAG) ซึ่งผลิตอาหารหมู และ Thai Viet Swine Line Company Limited (TVSL) ซึ่งทำกิจการฟาร์มหมู ในจังหวัดกว๋างนาม มีสำนักงานใหญ่ตั้งอยู่ในเมืองดานัง

บริษัท บีทาเกิน จำกัด ลงทุนเป็นบริษัทการค้า จัดจำหน่ายนมเปรี้ยวตราบีทาเกิน มี 3 สาขา ได้แก่ สาขาโฮจิมินห์ซิตี ฮานอย และ ดานัง

สำหรับพื้นที่ที่มีศักยภาพในการลงทุนในอุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่ม นักลงทุนอาหารเวียดนามตอนกลางเป็นทางเลือก เนื่องจาก มีการแข่งขันที่ยังไม่สูงมากนักหากเปรียบเทียบกับตลาดเวียดนามตอนใต้และตอนเหนือ ที่ผ่านมา ผู้ผลิตรายใหญ่มักให้ความสำคัญกับตลาดเวียดนามตอนใต้ และตอนเหนือมากกว่า ด้วยขนาดตลาดที่ใหญ่กว่า โดยเวียดนามใต้มีประชากรมากที่สุด รองลงมาคือ เวียดนามเหนือ และ เวียดนามกลาง

โอกาสสำคัญของนักลงทุนไทยในอุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่มในเวียดนาม เป็นผลจาก

- เวียดนามเป็นตลาดที่มีแนวโน้มเติบโตสูง จากการขยายตัวของชนชั้นกลางที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง การคาดการณ์ว่าในปี 2578 ครั้งหนึ่งของประชากรเวียดนามจะกลายเป็นชนชั้นกลาง และ ในปี 2559-2564 รายได้ต่อหัวของเวียดนาม จะมีอัตราการเติบโตต่อปีร้อยละ 6.6 ซึ่งแสดงให้เห็นถึงกำลังซื้อของประชากรที่สูงขึ้นในอนาคต
- การขยายตัวของช่องทางค้าปลีกผ่านร้านค้าสมัยใหม่มีการเติบโตอย่างรวดเร็ว แม้ว่ายังมีสัดส่วนมูลค่าตลาดที่ต่ำอยู่ เป็นโอกาสทางธุรกิจในการหาตลาดเฉพาะให้กับสินค้าไทย เนื่องจากผู้ประกอบการรายใหญ่ท้องถิ่นของเวียดนามนิยมการกระจายสินค้าผ่านร้านค้าทั่วไปเป็นหลัก
- สินค้าไทยในมุมมองของชาวเวียดนาม เป็นสินค้าที่มีคุณภาพสูงและมีราคาที่เหมาะสม จึงทำให้ผู้ประกอบการไทยมีโอกาสมหาธุรกิจสูง

โอกาสของธุรกิจไทยในอุตสาหกรรมอาหาร และเครื่องดื่มในประเทศเวียดนาม

แผ่นที่ 2

อย่างไรก็ตาม นักลงทุนควรคำนึงถึงความท้าทายสำคัญในการลงทุนในเวียดนาม ซึ่งได้แก่

ความท้าทายในการกระจายสินค้า

- ข้อจำกัดทางภูมิศาสตร์ในการขนส่งสินค้าระหว่างภูมิภาค โดยเฉพาะระหว่างภาคเหนือและใต้ ซึ่งมีระยะทางการขนส่งสินค้าที่ไกล ดังนั้น หากต้องการจำหน่ายสินค้าให้แก่ผู้บริโภคในพื้นที่ใดเป็นหลัก ก็ควรพิจารณาลงทุนในพื้นที่นั้น

ระยะทางระหว่างโฮจิมินห์ซิตีและฮานอย มีความยาวกว่า 1,615 กิโลเมตร มากกว่าระยะทางระหว่างกรุงเทพฯและฮานอย (ประมาณ 1,325 กิโลเมตร) และ กรุงเทพฯและโฮจิมินห์ซิตี (ประมาณ 988 กิโลเมตร)

- ร้านค้าสมัยใหม่ในเวียดนามไม่มีศูนย์กระจายสินค้า ดังนั้น ผู้ประกอบการต้องรับผิดชอบการกระจายสินค้าไปยังสาขาต่างๆของร้านค้าสมัยใหม่ด้วยตนเอง
- ระบบขนส่งโดยใช้ห้องเย็นเพื่อเก็บรักษาอาหารและเครื่องดื่มที่ต้องแช่เย็นในเวียดนาม ยังไม่ดีนัก อาจทำให้เกิดความเสียหายแก่สินค้าที่ขนส่งได้

ปัญหาคอร์รัปชัน ทั้งในบริษัทและกับหน่วยงานภายนอก

- ในปี 2559 เวียดนามได้รับการจัดลำดับจาก Transparency International (TI) ใน Corruption Perceptions Index เป็นอันดับที่ 113 จาก 176 ประเทศ
- การสำรวจธุรกิจต่างชาติโดย Vietnam Provincial Competitiveness Index ในปี 2559 พบว่า เพียงร้อยละ 25.9 ที่รายงานว่าธุรกิจไม่มีค่าใช้จ่ายที่ไม่เป็นทางการ

กฎหมายด้านสิ่งแวดล้อมมีความเข้มงวด

- ปี 2557 เวียดนามแก้ไขกฎหมายคุ้มครองสิ่งแวดล้อมเพื่อเพิ่มความเข้มงวด ผู้ประกอบการจะต้องลงทุนเพิ่มขึ้น ในการรักษาสิ่งแวดล้อมให้ได้ตามมาตรฐานของเวียดนาม

กฎระเบียบเปลี่ยนแปลงบ่อย และหน่วยงานรัฐตีความกฎหมายแตกต่างกัน

- 8 ปีที่ผ่านมา เวียดนามมีการออกกฎหมายใหม่มากกว่า 100 ฉบับ ผู้ประกอบการอาจทำผิดกฎหมาย เนื่องจากความรู้เท่าไม่ถึงการณ์
- หน่วยงานรัฐตีความกฎหมายแตกต่างกัน จากความไม่ชัดเจนในหน้าที่ความรับผิดชอบระหว่างรัฐบาลกลางและรัฐบาลท้องถิ่น

แรงงานหญิงตั้งครรภ์มาก

- กฎหมายแรงงานของเวียดนาม คุ้มครองแรงงานที่ตั้งครรภ์เป็นอย่างดี ตัวอย่างสิทธิของแรงงานที่ตั้งครรภ์ ได้แก่
 - แรงานที่ตั้งครรภ์สามารถลาคลอดได้สูงถึง 6 เดือน
 - แรงานที่ตั้งครรภ์ 7 เดือนขึ้นไป และแรงงานที่มีบุตรอายุต่ำกว่า 12 เดือน ได้รับระยะเวลาการพักผ่อน 60 นาทีต่อวัน โดยได้รับค่าจ้างเท่ากับ 8 ชั่วโมงตามปกติ

การแข่งขันที่รุนแรง ทั้งกับบริษัทท้องถิ่นและต่างชาติ

- บริษัทของเวียดนามที่เป็น (หรือเคยเป็น) ของรัฐวิสาหกิจ มีส่วนแบ่งในตลาดสูง และได้รับความนิยมาจากชาวเวียดนามเป็นอย่างมาก เช่น Vinamilk และ Habeco
- ผู้ประกอบการต่างชาติที่มีส่วนแบ่งในตลาดสูง มักเป็นเครือข่ายบริษัทที่มีความสามารถในการแข่งขันระดับสากล เช่น PepsiCo Inc และ Nestlé SA

โอกาสของธุรกิจไทยในอุตสาหกรรมอาหาร และเครื่องดื่มในประเทศเวียดนาม

แผ่นที่ 3

รูปแบบการลงทุนที่เหมาะสมในเวียดนาม

ควรเป็นการลงทุนที่เป็นเจ้าของกิจการเองทั้งหมด หรือหากต้องการร่วมทุน ก็อาจพิจารณาหาผู้ประกอบการต่างชาติเป็นผู้ร่วมทุน เนื่องจากความแตกต่างด้านวิถีคิดในการลงทุนของผู้ประกอบการเวียดนาม และผู้ประกอบการไทย เช่น ผู้ประกอบการเวียดนามให้ความสำคัญกับการลงทุนที่ได้ผลตอบแทนในระยะสั้นเป็นหลัก ขณะที่ผู้ประกอบการไทยให้ความสำคัญกับการลงทุนที่ได้ผลตอบแทนในระยะยาวเป็นหลัก ความแตกต่างด้านวิถีคิดนี้อาจทำให้เกิดปัญหากับหุ้นส่วนท้องถิ่นได้ นอกจากนี้ ในบางกรณี นักลงทุนไทยอาจต้องร่วมมือกับผู้กระจายสินค้าในเวียดนาม ดังนั้น ควรเสาะหาความร่วมมือกับผู้กระจายสินค้าที่ดี มีความสามารถ และมีเงินทุนที่มากพอ เนื่องจากร้านค้าทั่วไปในเวียดนามส่วนมากมีขนาดเล็ก ทำให้เกิดปัญหาขาดสภาพคล่องได้

สรุป

อุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่มของเวียดนามมีโอกาสเติบโตสูง และเป็นโอกาสทางธุรกิจสำหรับผู้ประกอบการไทย สำหรับนักลงทุนรายใหม่ที่ต้องการทำตลาดในเวียดนาม แนวทางการลงทุนหนึ่งซึ่งอาจพิจารณาคือ การเข้าไปหาตลาดเฉพาะที่ยังไม่มีการแข่งขันสูงมากนัก หรือผู้ประกอบการรายใหญ่ยังไม่ค่อยให้ความสนใจมากนัก เช่น การลงทุนในเวียดนามกลาง ซึ่งยังมีการแข่งขันไม่สูงมาก เนื่องจากผู้ประกอบการรายใหญ่มักให้ความสนใจกับตลาดในเวียดนามใต้และเวียดนามเหนือมากกว่า หรือการลงทุนขยายตลาดโดยเน้นช่องทางการค้าสมัยใหม่ ซึ่งผู้ประกอบการรายใหญ่ยังไม่ค่อยให้ความสนใจมากนัก

อย่างไรก็ตาม การทำธุรกิจในอุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่มในเวียดนามก็มีความท้าทายสูง ดังนั้น ผู้ประกอบการไทยที่สนใจเข้าไปลงทุนควร

มีประสบการณ์ในการลงทุนที่สำเร็จในประเทศไทยก่อน

ลงทุนโดยเป็นเจ้าของกิจการเองทั้งหมด

ศึกษากฎหมายอย่างละเอียด โดยใช้ที่ปรึกษากฎหมาย และทำตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด

หาตลาดเฉพาะ (niche market) ของตนเอง

มีพนักงานท้องถิ่นในการประสานงานกับเจ้าหน้าที่ภาครัฐ